

ΡΕΚΒΙΗΜ ΜΕ ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

HOMO SAPIENS,
Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

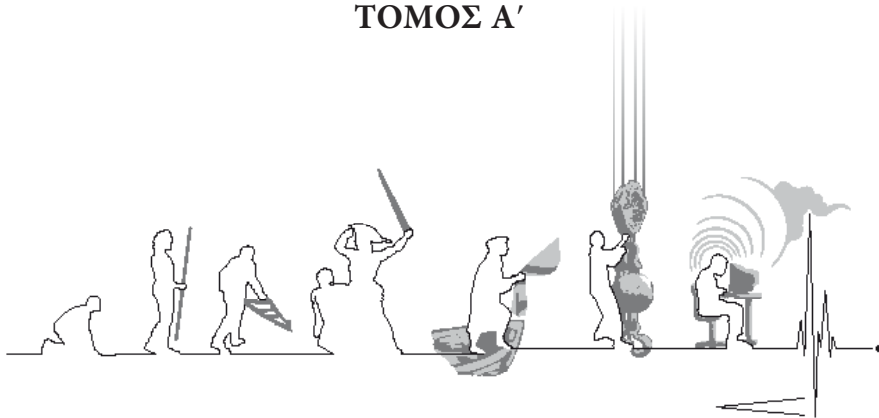
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΡΕΚΒΙΕΜ
ΜΕ
ΚΡΕΣΕΝΤΟ;

ΗΜΟ SAPIENS,
Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ
ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΔΟΚΙΜΙΟ

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Θεμιστοκλής Ξανθόπουλος

Ρέκβιεμ με κρεσέντο;

Homo Sapiens, ο τελευταίος του γένους των ανθρώπων

Τόμος Α΄

Copyright © 2017 Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

Επιμέλεια ιστοριογραφίας

Στέφανος Αποστόλου

Εικόνες εξωφύλλου και σελίδων 4, 5, 6, 10, 12, 13, 15, 31, 41, 42

Γ. - Φοίβος Σαργέντης

Σχεδιασμός χαρτών

Λιονέλ Κοκκίνης

Ηλεκτρονική αποτύπωση κειμένου

Ελένη Μαλτέζου

Γλωσσική επιμέλεια

Ελένη Γιαννακοπούλου, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

Σχεδιασμός, σελιδοποίηση, εξώφυλλο

Άννα Τσαγουρίδου, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Μ.Π.

Θωμάϊδειο Κτήριο Εκδόσεων

Ηρώων Πολυτεχνείου 9, 157 80 Ζωγράφου

Τηλ.: 210 772 2578, fax: 210 772 1127

www.ntua.gr/ntuapress

ISBN set 978-960-254-704-5

ISBN 978-960-254-703-8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟ ΔΟΚΙΜΙΟ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΟΣ ΝΟΗΤΙΚΟΥ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ

1

I.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

3

Μέτρον άριστον	3
Ο homo sapiens ως «συμβάν» στο κοσμικό ημερολόγιο	7
Ανάδυση της βασιλεύουσας φαιάς ουσίας	10
Από το τολμηρό νυστέρι του Ιπποκράτη στην εποποιία των βιολόγων του Νου ..	13

II.

ΕΝΑΣ ΚΟΙΝΟΣ ΝΟΥΣ.

ΔΟΜΕΣ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

16

Η φροϋδική μακροσκοπική απεικόνιση	17
Σχηματοποίηση βιωμάτων: εμβιο-διεπιφάνειες και οι βλαστοί της προσυνείδησης ..	19
«Αντικαθεστωτικές» τρικυμίες εν κρανίω	22
Αναδιοργάνωση καθεστώτος στο εγώ, προγραμματικές δεσμεύσεις	25

III.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ

ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

31

Επικυρίαρχα συμπλέγματα, εύποροι, μικρομεσαίοι, απόκληροι	31
Μικρομεσαίοι και αστική τάξη	35
Απόδοση τιμών στο ελεύθερο κοινωνικό βάδην της Προϊστορίας	40
Βεβιασμένο τροχάδην στην Ιστορία	42

IV.
Η ΗΜΙΤΕΛΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑ
ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΡΚΕΣ ΜΟΥΣΙΚΟ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΤΗΣ ΒΙΟΣΦΑΙΡΑΣ

46

Πρελούδιο	46
Κύρια Μέρη	48
• Πρώτο μέρος της συμφωνίας	49
• Δεύτερο μέρος της συμφωνίας	50
• Το τρίτο ημιτελές μέρος της συμφωνίας	50
<i>Επιμύθιο καλορόζο</i>	52

V.
ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΗΛΩΝ
ΤΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

55

VII.
ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΑ

62

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ
ΕΝΑΣ ΑΝΤΙΚΑΘΕΣΤΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΠΛΕΪ - ΟΦ ΣΕ ΚΟΙΝΟ ΝΟΥ

70

Βιωματικές υποδομές	70
Πρόδρομα ερεθίσματα και προθέρμανση	71
Το εναρκτήριο λάκτισμα του αγώνα	72
Πρώτη φάση	73
Δεύτερη φάση	75
Τρίτη φάση	75
Τέταρτη φάση	76
Πέμπτη φάση	76

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΓΕΝΕΣΙΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΑΔΗΝ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΣΤΟ ΒΕΒΙΑΣΜΕΝΟ ΤΡΟΧΑΔΗΝ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

79

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

81

Θέμα α

ΤΟ ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΟΝ
ΤΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ HOMO SAPIENS
ΚΑΙ Ο ΧΑΜΕΝΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ
ΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ

85

Από την τάξη των πρωτευόντων θηλαστικών στην οικογένεια των ανθρωπίδων, το γένος των ανθρώπων και τα είδη τους.	85
Ο αρχέγονος, αδέσμευτος και αδύναμος homo sapiens.	
Βίος ακοινωνήτος, η πυρηνική οικογένεια, ο μυθικός κόσμος.	94
Πρώτο επικοινωνιακό άλμα: συγκρότηση των ομίλων οικογενειών, οργανωμένη κοινοτική δύναμη, κυριαρχία στην πανίδα και εξάπλωση στον κόσμο	102
Επινόηση της γεωργοκτηνοτροφίας και δεύτερο επικοινωνιακό άλμα: συνένωση των ομίλων οικογενειών σε αταξικές φυλές	111
Η αξιοποίηση των γεωργοκτηνοτροφικών πόρων: εξειδικεύσεις με ιεραρχημένη δομή, θέσεις αυξημένης κεντρικής ευθύνης.	118
Ζωτικός χώρος και ιδιοκτησία, κοινοτική συνείδηση και ατομικισμός	122

Θέμα β
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΠΑΤΟΡΙΚΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ
ΚΑΙ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

131

Λυκόφως των αταξικών κοινωνιών και εγκλωβισμός στη διαστρωμάτωση. Η ανατολή της Ιστορίας.....	131
Ο μετασχηματισμός προς τη διαστρωμάτωση. Εξελικτικές θεωρίες, μορφολογική προσομοίωση.....	140
«Και ἔτεκεν δουλείαν...»	148
Αγορά και αστικοποίηση, πόλις και πολιτισμός.....	152
Τα πρώτα μέταλλα. Εποχή του Χαλκού, διακρατικό εμπόριο και νόμισμα	162
Τεχνογένεση του Σιδήρου και ανατροπή των κατεστημένων ολιγαρχιών της ύστερης Εποχής του Χαλκού.....	170

Θέμα γ
ΟΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ,
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ, ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ

179

Πηγές και μορφές των αλληλοεμπλεκόμενων δικτύων κοινωνικών εξουσιών. . . .	179
Ιδεολογικές πηγές της κοινωνικής εξουσίας	185
Η αναζήτηση «θεϊκού» αποτυπώματος.....	191
Από τις πρώτες πηγές οικονομικής εξουσίας στον γεωργοκτηνοτροφικό καπιταλισμό.....	198
Στρατιωτικές και πολιτικές πηγές της κοινωνικής εξουσίας	205
Η διαχρονική υπεροχή των εξουσιών ευρείας πληθυσμιακής βάσης.....	208

Θέμα δ
ΜΕΤΑΕΥ ΕΠΙΚΥΡΙΑΡΧΟΥ ΝΕΟΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ
ΔΟΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΩΝ ΕΞΟΥΣΙΩΝ
ΤΗΣ «ΜΕΤΑ-ΑΛΗΘΕΙΑΣ»

213

Κοινωνικό συμβόλαιο, οράματα δημοκρατίας και ανθρώπινες αξίες	213
Ο καθένας για τον εαυτό του και η Αγορά για όλους.....	224
Νέα σύγκρουση των πολιτισμών ή τέλος της κοινωνικής ιστορίας πίσω από αόρατο χρυσούν παραπέτασμα;	236
Αυτοοργάνωση μιας κρίσιμης μάζας και η γέννηση των «Ιστορικών Συμβάντων» ..	245
Αριστοτελική και καρτεσιανή προσέγγιση του «αρίστου πολιτεύματος».	
Μεσότης και συλλογική αριστεία.....	256

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
ΕΠΙΚΥΡΙΑΡΧΙΑ
ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΗΣ 4ης π.Χ. ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ ΣΤΟ 1492 μ.Χ.,
ΤΗΝ ΟΨΙΜΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟ ΚΟΛΟΜΒΟ

273

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

275

Θέμα α
ΕΥΦΟΡΗ ΗΜΙΣΕΛΗΝΟΣ
ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ
4η ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 2η π.Χ. ΧΙΛΙΕΤΙΑ

283

Φαντασιώσεις με υπερέχουσα την αρχέγονη ρίζα και οι Ινδοευρωπαίοι	284
Περί τη Μεσοποταμία	293
♦ Σουμέριοι, Ακκάδιοι και Αμορίτες, Ουρούκ και Βαβυλώνα	293
♦ Χετταίοι, σίδηρος και έφιππη δύναμη κρούσης	298
♦ Ασσύριοι, Νινευή και Σαρδανάπαλος	302
♦ Μήδοι και Πέρσες	306
♦ Θαλασσοπόροι Φοίνικες και αλφαβητική γραφή.	314
Ο Νείλος και η Αίγυπτος.	317
Οι Έλληνες της Εποχής του Χαλκού	325
♦ Μινωική Κρήτη	327
♦ Αχαιοί και μυκηναϊκός πολιτισμός	331
Ανατροπή του «ανακτορικού» συστήματος των Αχαιών και σκοτεινό διάλειμμα . .	337

Θέμα β
ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΜΥΚΗΝΑΪΚΗ
ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

1η π.Χ. ΧΙΛΙΕΤΙΑ

343

Ανάδυση του ευρασιατικού ελληνισμού των πόλεων-κρατών	343
Η γέννηση της μικρομεσαίας τάξης των ελεύθερων πολιτών - οπλιτών	349
Ακμή και διάδοση της αθηναϊκής δημοκρατίας	353
Η εθνοτική πληγή: ενδοελληνικοί πόλεμοι, παρακμή της ευρασιατικής παρουσίας των πόλεων-κρατών	362
Φίλιππος, Αλέξανδρος και η νέα παγκόσμια αυτοκρατορία	367
Η Ελληνιστική εποχή	374

Θέμα γ
ΑΝΑΔΥΣΗ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ
ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ 5ο Π.Χ. ΑΙΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ (395 μ.Χ.)
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΥΣΗ
ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ ΤΗΣ (476 μ.Χ.)

377

Ετρούσκοι, Κέλτες και Γερμανοί στην προ-ρωμαϊκή Ευρώπη	377
♦ Ετρούσκοι, πρώτοι κυρίαρχοι της ιταλικής χερσονήσου, ιδρυτές της Ρώμης . .	379
♦ Είσοδος και εξάπλωση των Κελτών στην κεντρική και δυτική Ευρώπη	381
♦ Ο «εκγερμανισμός» της βορειοανατολικής Ευρώπης	384
Ρεπουμπλικανική περίοδος της Ρωμαϊκής Πολιτείας, 5ος π.Χ. αιώνας μέχρι 31 π.Χ. .	387
♦ Πατρίκιοι και πληβείοι	387
♦ Ιδιοκτησία και οικονομικές αξίες, τεχνολογική υπεροχή	390
♦ Η κατάκτηση της Ιταλίας και της Μεσογείου	394
♦ Παρακμή του ρεπουμπλικανικού καθεστώτος. Γράκχοι και Σύλλας	397
Αυτοκρατορική περίοδος της Ρωμαϊκής Πολιτείας. Κνυφορία (70-31 π.Χ.), γέννηση υπό τον Οκταβιανό και ακμή (30 π.Χ. μέχρι 179 μ.Χ.)	400
♦ Πρώτο βήμα προς το αυτοκρατορικό σύστημα διακυβέρνησης: Οι τριανδρίες . .	400
♦ Οι δύο χρυσοί αιώνες της αυτοκρατορικής περιόδου	401
Η αυτοκρατορία σε παρακμή: 180 μ.Χ. μέχρι την πτώση του δυτικού σκέλους της, το 476 μ.Χ.	404
♦ Από την ηγεμονία του πρώτου μεταξύ ίσων στην κυριαρχία του δεσπότη . .	404
♦ Η ανάκαμψη της περιόδου 285-337 μ.Χ.	407
♦ Διαίρεση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και κατάρρευση του δυτικού σκέλους της	409

Θέμα δ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΑΪΚΗ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ
395 ΕΩΣ 1025, 1026 ΕΩΣ 1203

ΒΥΖΑΝΤΙΟ
1204 ΕΩΣ 1453

413

Η «Νέα Ρώμη». Πρώτες περίοδοι ακμής της ανατολικής αυτοκρατορίας	413
Από τις πηγαίες αρχές του χριστιανισμού στην ιδεολογική επικυριαρχία.	
Η εικονομαχία ως παράδειγμα καταστροφικής δογματικής έριδας	420
Υπονόμευση των κοινωνικών θεμελίων της αυτοκρατορίας.	
Τελευταία περίοδος ακμής.	426
Περί Βυζαντίου	430
♦ Αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας	430
♦ Οι επιπτώσεις της επικυριαρχίας των δογμάτων στις κοινωνικές εξουσίες . .	434
♦ Παρακμιακός κατήφορος, τελευταίες αναλαμπές	436
Το θανάσιμο δυτικοχριστιανικό πλήγμα (1204).	
Τελική πτώση του Βυζαντίου (1453).	439

Θέμα ε
Ο ΧΙΛΙΟΧΡΟΝΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΩΜΑΪΚΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ
476 ΕΩΣ 1492

443

Κατάρρευση, οπισθοδρόμηση και ιδεολογική εμπλοκή των κοσμικών εξουσιών.	443
Από τους Φράγκους και την Καρολίγγεια Αυτοκρατορία στην Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους	449
Τα κοινωνικοοικονομικά και πολιτικά χαρακτηριστικά της κυρίαρχης φεουδαρχικής δομής	456
Από την επικράτεια των Ρως στη Ρωσική Αυτοκρατορία	461
Εμπέδωση της εθνοτικής συνείδησης, ανασυγκρότηση των ευρωπαϊκών βασιλείων σε «έθνη-κράτη»	468
Τραυματισμός και αναγέννηση	475

Θέμα στ
ΟΙ ΣΥΜΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ
ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

479

Άραβες και Ισλάμ. Σύζευξις, Γένεσις Ιστορικού Συμβάντος.....	479
Οθωμανοί. Από το μικρασιατικό εμιράτο της Προύσας στο προσκήνιο της παγκόσμιας Ιστορίας	485
Έπη πολιτισμών στην ινδική υποήπειρο	490
Κινέζοι, η «πρώτη σε όλα» εθνότητα-γίγας της γεωργοκτηνοτροφικής εποχής ..	498
♦ Προϊστορικοί χρόνοι	499
♦ Οι πρώτες δύομισι ιστορικές χιλιετίες (≈ 3500 μέχρι 1046 π.Χ.).....	501
♦ Ιδεολογική και γλωσσική πρωτοπορία στη θεμελίωση των κοινωνικών εξουσιών	503
♦ Οι επόμενοι οκτώ μεταβατικοί αιώνες (1045 - 210 π.Χ.)	506
♦ Εμπέδωση της εθνοτικής συνείδησης (Χαν), βουδισμός, κορύφωση της παγκόσμιας πρωτοπορίας (202 π.Χ. μέχρι 1210 μ.Χ.).....	508
♦ Από τον 13ο στον 15ο αιώνα. Υποταγή στους Μογγόλους, απελευθέρωση, νέα παγκόσμια πρωτοκαθεδρία, απομόνωση και αρχή εσωστρεφούς παρακμής...	512
Μογγόλοι. Το <i>πόθεν</i> και το <i>πως</i> μιας αχανούς αυτοκρατορίας.....	514
Άπω Ανατολή και Ιαπωνία	522
Η Αμερική, μέχρι την εισβολή των Ευρωπαίων.....	527

Επίμετρο

«ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ή ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ»
ΕΝΑ ΒΟΛΙΚΟ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΨΕΥΔΟΔΙΛΗΜΜΑ

537

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Α΄ ΤΟΜΟ	551
--	-----